

ประเมินความเสี่ยงการทุจริต ประจำปี 2567

วัตถุประสงค์การประเมินความเสี่ยงการทุจริต

การประเมินความเสี่ยงด้านการทุจริต เป็นมาตรการป้องกันการทุจริตส่วนหนึ่งที่จะช่วยลดความเสี่ยงที่อาจก่อให้เกิดการทุจริตในองค์กรได้ เพราะได้มีการเตรียมการป้องกันไว้ล่วงหน้า ตลอดจนช่วยสร้างจิตสำนึกและค่านิยมในการต่อต้านการทุจริต ให้แก่บุคลากรขององค์กรถือเป็นการป้องกันการเกิดการทุจริตในองค์กร

วัตถุประสงค์หลักของการประเมินความเสี่ยงการทุจริต เพื่อให้หน่วยงานมีมาตรการระบบ หรือ แนวทางในการบริหารจัดการความเสี่ยงของการดำเนินงานที่อาจก่อให้เกิดการทุจริต ซึ่งเป็นมาตรการป้องกันการทุจริตเชิงรุกที่มีประสิทธิภาพต่อไป

ขอบเขตประเมินความเสี่ยงการทุจริต

กองส่งเสริมและพัฒนาสุขภาพจิต พิจารณาขอบเขตประเมินความเสี่ยงการทุจริต 3 ด้านดังนี้

- 1) ความเสี่ยงการทุจริตที่เกี่ยวข้องกับการพิจารณาอนุมัติ อนุญาต
- 2) ความเสี่ยงการทุจริตในความโปร่งใสของการใช้อำนาจและตำแหน่งหน้าที่
- 3) ความเสี่ยงการทุจริตในความโปร่งใสของการใช้จ่ายงบประมาณและการบริหารจัดการทรัพยากร

ขั้นตอนการประเมินความเสี่ยงการทุจริต

มี 3 ขั้นตอน ดังนี้

- 1) การกำหนดเกณฑ์การประเมินความเสี่ยงการทุจริต โดยพิจารณาจาก 2 ปัจจัย คือ
  - (1) ด้านโอกาสที่จะเกิด
  - (2) ด้านผลกระทบ
- 2) การประเมินการควบคุมความเสี่ยงการทุจริต
- 3) การจัดทำแผนบริหารจัดการความเสี่ยงการทุจริต

การประเมินความเสี่ยงการทุจริต

1. การกำหนดเกณฑ์การประเมินความเสี่ยงการทุจริต

1.1 การระบุความเสี่ยง

- 1) ขอบเขตด้าน ที่จะทำการประเมิน ประกอบด้วย
  - ความเสี่ยงการทุจริตที่เกี่ยวข้องกับการพิจารณาอนุมัติ อนุญาต
  - ความเสี่ยงการทุจริตในความโปร่งใสของการใช้อำนาจและตำแหน่งหน้าที่
  - ความเสี่ยงการทุจริตในความโปร่งใสของการใช้จ่ายงบประมาณและการบริหารจัดการทรัพยากร

จัดการทรัพยากร

- 2) กระบวนการ ที่จะทำการประเมิน คือ การเบิกจ่ายงบประมาณ
- 3) ความเสี่ยงการทุจริตที่อาจจะเกิดขึ้น

ตารางระบุความเสี่ยง (Know Factor และ Unknow Factor)

โอกาส/ความเสี่ยงการทุจริต	ประเภทความเสี่ยงการทุจริต	
	Know Factor (เคยเกิดขึ้นแล้ว)	Unknow actor (ยังไม่เคยเกิดขึ้น)
1) การเบิกจ่ายเงินไม่ถูกต้องตามระเบียบ/ประกาศกำหนด		✓
2) การส่งเอกสารเบิกจ่ายลงข้อมูลไม่ครบถ้วน	✓	

1.2 การวิเคราะห์สถานะความเสี่ยง

ความหมายของสถานะความเสี่ยงตามสีไฟจราจร มีรายละเอียด ดังนี้

- สถานะสีเขียว : ความเสี่ยงระดับต่ำ
- สถานะสีเหลือง : ความเสี่ยงระดับปานกลาง และสามารถใช้ความรอบคอบระมัดระวังในระหว่างปฏิบัติงานตามปกติควบคุมดูแลได้
- สถานะสีส้ม : ความเสี่ยงระดับสูง เป็นกระบวนการที่มีผู้เกี่ยวข้องหลายคนหลายฝ่ายภายใน องค์กร มีหลายขั้นตอน จนยากต่อการควบคุม
- สถานะสีแดง : ความเสี่ยงระดับสูงมาก เป็นกระบวนการที่มีผู้เกี่ยวข้องกับบุคคลภายนอก คนที่ไม่รู้จักไม่สามารถตรวจสอบได้ชัดเจน ไม่สามารถกำกับติดตามได้อย่างใกล้ชิดหรืออย่างสม่ำเสมอ

ตารางแสดงสถานะความเสี่ยง

โอกาส/ความเสี่ยงการทุจริต	เขียว	เหลือง	ส้ม	แดง
1) การเบิกจ่ายเงินไม่ถูกต้องตามระเบียบ/ประกาศกำหนด		✓		
2) การส่งเอกสารเบิกจ่ายลงข้อมูลไม่ครบถ้วน		✓		

1.3 เมทริกซ์ระดับความเสี่ยง

1) ระดับความจำเป็นของการเฝ้าระวัง

ระดับ 3 หมายถึง เป็นขั้นตอนหลักของกระบวนการ และมีความเสี่ยงในการทุจริตสูง

ระดับ 2 หมายถึง เป็นขั้นตอนหลักของกระบวนการ และมีความเสี่ยงในการทุจริตที่ไม่สูงมาก

ระดับ 1 หมายถึง เป็นขั้นตอนรองของกระบวนการ

2) ระดับความรุนแรงของผลกระทบ

ระดับ 3 หมายถึง มีผลกระทบต่อผู้ใช้บริการ/ผู้มีส่วนได้เสีย/หน่วยงานกำกับดูแล/พันธมิตร/ เครือข่าย/ทางการเงิน ในระดับที่รุนแรง

ระดับ 2 หมายถึง มีผลกระทบต่อผู้ใช้บริการ/ผู้มีส่วนได้เสีย/หน่วยงานกำกับดูแล/พันธมิตร/ เครือข่าย/ทางการเงิน ในระดับไม่รุนแรง

ระดับ 1 หมายถึง มีผลกระทบต่อกระบวนการภายใน/การเรียนรู้/องค์ความรู้

ตารางระดับความจำเป็นของการเฝ้าระวัง

โอกาส/ความเสี่ยงการทุจริต	กิจกรรมหรือขั้นตอนหลัก MUST	กิจกรรมหรือขั้นตอนรอง SHOULD
1) การเบิกจ่ายเงินไม่ถูกต้องตามระเบียบ/ประกาศกำหนด	2	
2) การส่งเอกสารเบิกจ่ายลงข้อมูลไม่ครบถ้วน	2	

ตารางระดับความรุนแรงของผลกระทบ

โอกาส/ความเสี่ยงการทุจริต	1	2	3
1) การเบิกจ่ายเงินไม่ถูกต้องตามระเบียบ/ประกาศกำหนด		✓	
2) การส่งเอกสารเบิกจ่ายลงข้อมูลไม่ครบถ้วน		✓	

ตาราง ข้อมูลที่ต้องเฝ้าระวัง 2 มิติ

โอกาส/ความเสี่ยงการทุจริต	ระดับความจำเป็นของการเฝ้าระวัง	ระดับความรุนแรงของผลกระทบ	ค่าความเสี่ยงรวม (จำเป็น x รุนแรง)
1) การเบิกจ่ายเงินไม่ถูกต้องตามระเบียบ/ประกาศกำหนด	2	2	2x2
2) การส่งเอกสารเบิกจ่ายลงข้อมูลไม่ครบถ้วน	2	2	2x2

2. การประเมินการควบคุมความเสี่ยง

ระดับการควบคุมความเสี่ยงการทุจริต แบ่งเป็น 3 ระดับ ดังนี้

ดี : จัดการได้ทันที ทุกครั้งที่เกิดความเสี่ยง ไม่กระทบถึงผู้ใช้บริการ/ผู้รับมอบผลงาน องค์กร ไม่มีผลเสียทางการเงิน ไม่มีรายจ่ายเพิ่ม

พอใช้ : จัดการได้โดยส่วนใหญ่ มีบางครั้งยังจัดการไม่ได้ กระทบถึงผู้ใช้บริการ/ผู้รับมอบผลงานองค์กร แต่ยอมรับได้ มีความเข้าใจ

อ่อน : จัดการไม่ได้ หรือได้เพียงส่วนน้อย การจัดการเพิ่มเกิดจากรายจ่าย มีผลกระทบถึงผู้ใช้บริการ/ผู้รับมอบผลงานและยอมรับไม่ได้ ไม่มีความเข้าใจ

ตารางแสดงการประเมินการควบคุมความเสี่ยง

โอกาส/ความเสี่ยงการทุจริต	คุณภาพการจัดการ	ค่าประเมินการควบคุมความเสี่ยงการทุจริต		
		ค่าความเสี่ยงระดับต่ำ	ค่าความเสี่ยงระดับปานกลาง	ค่าความเสี่ยงระดับสูง
1) การเบิกจ่ายเงินไม่ถูกต้องตามระเบียบ/ประกาศกำหนด	ดี	✓		
2) การส่งเอกสารเบิกจ่ายลงข้อมูลไม่ครบถ้วน	ดี	✓		

3. การจัดทำแผนบริหารจัดการความเสี่ยงการทุจริต

ความเสี่ยงด้าน	กระบวนการ	รูปแบบ พฤติการณ์ ความเสี่ยงการทุจริต	มาตรการดำเนินการป้องกันการทุจริต	ระยะเวลาดำเนินการ	ผู้รับผิดชอบ
ความเสี่ยงการทุจริตในความโปร่งใสของการใช้จ่ายงบประมาณและการบริหารจัดการทรัพยากร	กระบวนการเบิกจ่ายงบประมาณ	1) การเบิกจ่ายเงินไม่ถูกต้องตามระเบียบ/ประกาศ กำหนด 2) การส่งเอกสารเบิกจ่ายลงข้อมูลไม่ครบถ้วน	<ul style="list-style-type: none"> - กำชับเพิ่มความรอบคอบในการลงข้อมูลการเบิกจ่ายให้ถูกต้อง ครบถ้วน และเพิ่มการตรวจทานจากผู้ปฏิบัติอีกระดับ - กำชับการเบิกจ่ายตามระเบียบที่เกี่ยวข้องอย่างเคร่งครัด - กำหนดให้มีการทบทวนแนวทาง ปฏิบัติและข้อกำหนดในการดำเนินการอย่างสม่ำเสมอ เพื่อให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลง ของระเบียบ ข้อบังคับ และข้อกำหนดของกฎหมาย 	ปีงบประมาณ 2567	คณะกรรมการ คณะกรรมการป้องกัน การทุจริตและ ประพฤติมิชอบ